ΓΝΩΜΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ

της 12ης Νοεμβρίου 2015

σχετικά με τη ρύθμιση των εταιρειών εξαγοράς πιστώσεων

(CON/2015/45)

Εισαγωγή και νομική βάση

Στις 5 Νοεμβρίου 2015 η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) έλαβε αίτημα του Υπουργού Οικονομικών της Κύπρου για τη διατύπωση γνώμης αναφορικά με σχέδιο νόμου σχετικά με τη ρύθμιση των δραστηριοτήτων των εταιρειών εξαγοράς πιστώσεων (εφεξής το «σχέδιο νόμου»).

Η αρμοδιότητα της ΕΚΤ για τη διατύπωση γνώμης βασίζεται στα άρθρα 127 παράγραφος 4 και 282 παράγραφος 5 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης («Συνθήκη»), καθώς επίσης και στην τρίτη και έκτη περίπτωση του άρθρου 2 παράγραφος 1 της απόφασης 98/415/ΕΚ[1], καθώς το σχέδιο νόμου αφορά την Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου (ΚΤΚ) και κανόνες εφαρμοστέους σε χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, στο μέτρο που αυτοί επηρεάζουν ουσιωδώς τη σταθερότητα των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων και αγορών. Η παρούσα γνώμη εκδόθηκε από το διοικητικό συμβούλιο σύμφωνα με το άρθρο 17.5 πρώτη πρόταση του εσωτερικού κανονισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας.

1. Σκοπός του σχεδίου νόμου

1.1 Σκοπός του σχεδίου νόμου είναι να αναθέσει στην ΚΤΚ την εξουσία αδειοδότησης, ρύθμισης και εποπτείας της δραστηριότητας εξαγοράς πιστωτικών διευκολύνσεων που έχουν παραχωρηθεί από πιστωτικό ίδρυμα το οποίο είτε: 1) έχει συσταθεί στην Κύπρο και έχει λάβει σχετική άδεια σύμφωνα με το κυπριακό δίκαιο είτε 2) λειτουργεί μέσω υποκαταστήματος στην Κύπρο[2]. Βάσει των εν λόγω εξουσιών, η ΚΤΚ θα εξασφαλίσει την ομαλή εκτέλεση της δραστηριότητας της εξαγοράς και διαχείρισης πιστωτικών διευκολύνσεων και θα διαφυλάξει τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα στην Κύπρο[3]. Προς τούτο, το σχέδιο νόμου περιλαμβάνει στον ορισμό των πιστωτικών διευκολύνσεων εκείνες που έχουν παραχωρηθεί είτε: α) σε φυσικά πρόσωπα όταν το κατά το χρόνο της εκχώρησης συνολικό υπόλοιπο των πιστωτικών διευκολύνσεων στο φυσικό πρόσωπο δεν υπερβαίνει το ένα εκατομμύριο ευρώ είτε β) σε μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις όπως αυτές ορίζονται στο ενωσιακό δίκαιο, όταν το κατά το χρόνο της εκχώρησης συνολικό υπόλοιπο των πιστωτικών διευκολύνσεων προς αυτή την επιχείρηση ή στον όμιλο συνδεδεμένων επιχειρήσεων

---

1 Απόφαση 98/415/ΕΚ του Συμβουλίου, της 29ης Ιουνίου 1998, σχετικά με τη διαβούλευση της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας με τις εθνικές αρχές για τα σχέδια νομοθετικών διατάξεων (ΕΕ L 189 της 3.7.1998, σ. 42).

2 Τουτέστιν, υποκαταστήματος πιστωτικού ιδρύματος που έχει λάβει άδεια και εποπτεύεται σύμφωνα με νόμο κράτους μέλους της Ένωσης ή της Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (ΕΟΧ).

3 Βλ. άρθρο 3 παράγραφος 1 του σχεδίου νόμου.

δεν υπερβαίνει το ένα εκατομμύριο ευρώ[4]. Δάνεια τα οποία δεν πληρούν τα κριτήρια αυτά μπορεί να πωληθούν σε οποιοδήποτε νομικό πρόσωπο χωρίς την έγκριση της ΚΤΚ.

1.2 Το σχέδιο νόμου ορίζει ότι μόνο ορισμένα συγκεκριμένα νομικά πρόσωπα επιτρέπεται να εξαγοράζουν πιστωτικές διευκολύνσεις και δη: α) εταιρεία εξαγοράς πιστώσεων η οποία συστάθηκε στην Κύπρο και στην οποία χορηγήθηκε άδεια από την ΚΤΚ δυνάμει του σχεδίου νόμου· β) πιστωτικό ίδρυμα που συστάθηκε στην Κύπρο και έλαβε άδεια λειτουργίας δυνάμει κυπριακού νόμου· γ) πιστωτικό ίδρυμα που έλαβε άδεια λειτουργίας και εποπτεύεται από αρμόδια αρχή κράτους μέλους της Ένωσης ή του ΕΟΧ, το οποίο δικαιούται να παρέχει υπηρεσίες ή να εγκαθιστά υποκατάστημα στην Κύπρο· και δ) χρηματοδοτικό ίδρυμα το οποίο είναι θυγατρική πιστωτικού ιδρύματος με έδρα σε κράτος μέλος της Ένωσης ή του ΕΟΧ και το οποίο παρέχει υπηρεσίες στην Κύπρο ή διεξάγει εργασίες στην Κύπρο μέσω υποκαταστήματος, δυνάμει των σχετικών διατάξεων του κυπριακού νόμου·[5]. Επιπλέον, το σχέδιο νόμου ορίζει ότι τα εν λόγω νομικά πρόσωπα επιτρέπεται, εν συνεχεία, να πωλούν τις αποκτηθείσες πιστωτικές διευκολύνσεις είτε σε άλλα νομικά πρόσωπα που αναφέρονται παραπάνω είτε σε άλλες οντότητες που έχουν τύχει της εκ των προτέρων γραπτής έγκρισης της ΚΤΚ.

1.3 Το σχέδιο νόμου ορίζει τη διαδικασία υποβολής αιτήσεως την οποία πρέπει να ακολουθήσει μια εταιρεία για να λάβει άδεια ανάληψης δραστηριοτήτων από εταιρεία εξαγοράς πιστώσεων που έχει συσταθεί στην Κύπρο, απαριθμώντας τα απαιτούμενα δικαιολογητικά έγγραφα τα οποία πρέπει να υποβληθούν στην ΚΤΚ, και προβλέπει ότι η ΚΤΚ θα χορηγεί άδεια μόνο εφόσον συντρέχουν ορισμένες προϋποθέσεις. Η ΚΤΚ πρέπει να ικανοποιηθεί ότι η εταιρεία: α) είναι σε θέση να συμμορφωθεί πλήρως με το σχέδιο νόμου· β) έχει μετόχους και συμβούλους με καλή φήμη και επαρκή εμπειρία για τη διεξαγωγή των αρμοδιοτήτων τους· γ) διαθέτει την οργανωτική δομή που θα της επιτρέπει να παρέχει τις υπηρεσίες της σύμφωνα με το σχέδιο νόμου· δ) λειτουργεί κατά τέτοιον τρόπο που να μην δημιουργεί υποψία υπέρ της πιθανής δημιουργίας αρνητικού αντίκτυπου στη χρηματοπιστωτική σταθερότητα της Κύπρου· και ε) δεν έχει στενούς δεσμούς, λόγω των επαγγελματικών ή άλλων σχέσεων με άλλες οντότητες ή πρόσωπα τα οποία, κατά την άποψη της ΚΤΚ, δύνανται να αποτρέψουν την αποτελεσματική διεξαγωγή της εποπτείας της ΚΤΚ[6]. Περιλαμβάνονται επίσης διατάξεις που καθιστούν υποχρεωτική τη γνωστοποίηση στην ΚΤΚ αλλαγών σχετικά με την ειδική συμμετοχή των προσώπων σε εταιρεία εξαγοράς πιστώσεων[7].

1.4 Το σχέδιο νόμου καθορίζει επίσης τις εποπτικές εξουσίες της ΚΤΚ σε σχέση με τις εταιρείες εξαγοράς πιστώσεων δυνάμει του σχεδίου νόμου, καθώς και άλλες εποπτικές προϋποθέσεις σχετικά με τις ελάχιστες κεφαλαιακές απαιτήσεις, την αξιολόγηση του διοικητικού οργάνου και των κατόχων καίριων θέσεων της εταιρείας, την πληροφόρηση προς την ΚΤΚ, την πρόσβαση στα

4 Βλ. άρθρο 3 παράγραφος 2 του σχεδίου νόμου. Ωστόσο, ορισμένες διατάξεις του σχεδίου νόμου, όπως εκείνες που ρυθμίζουν τις υποχρεώσεις των εκχωρητών προς τους δανειολήπτες, θα ισχύουν για πιστωτικές διευκολύνσεις που υπερβαίνουν τα εν λόγω όρια.

5 Βλ. άρθρο 4 παράγραφος 1 στοιχείο α) του σχεδίου νόμου.

6 Βλ. άρθρο 5 παράγραφος 2 του σχεδίου νόμου.

7 Βλ. άρθρο 6 παράγραφος 1 του σχεδίου νόμου, το οποίο ορίζει τα σχετικά επιτρεπόμενα όρια της ειδικής συμμετοχής.

βιβλία και αρχεία της εταιρείας, τα καθήκοντα τήρησης απορρήτου της ΚΤΚ και την επιβολή εποπτικών μέτρων και διοικητικών κυρώσεων[8].

1.5 Με την επιφύλαξη της υποχρέωσης τήρησης της εμπιστευτικότητας των πληροφοριών που λαμβάνει βάσει του σχεδίου νόμου, η ΚΤΚ μπορεί να χρησιμοποιεί οποιεσδήποτε από τις εν λόγω πληροφορίες για να καταρτίζει ανώνυμα συγκεντρωτικά στατιστικά στοιχεία τα οποία μπορεί και να δημοσιεύει[9].

1.6 Σύμφωνα με το σχέδιο νόμου, η ΕΚΤ δύναται να εκδίδει οδηγίες ή κατευθυντήριες γραμμές για τη ρύθμιση, μεταξύ άλλων: α) των διαδικασιών για τη χορήγηση, αναστολή και ανάκληση άδειας, β) των κριτηρίων ικανότητας και καταλληλότητας των μετόχων, συμβούλων και κατόχων καίριων θέσεων, γ) της εσωτερικής οργάνωσης και διακυβέρνησης των εταιρειών εξαγοράς πιστώσεων, δ) της ανάθεσης εργασιών σε τρίτους και ε) των διαδικασιών αναθεώρησης, διαχείρισης και αναδιάρθρωσης μη εξυπηρετούμενων δανείων[10].

1.7 Το σχέδιο νόμου προβλέπει ότι οι εταιρείες εξαγοράς πιστώσεων πρέπει να καταβάλουν ετήσιο τέλος ύψους τριών χιλιάδων ευρώ για την κάλυψη των εξόδων που υφίσταται η ΚΤΚ κατά τη διεξαγωγή των εποπτικών της λειτουργιών[11].

1.8 Τέλος, σύμφωνα με το σχέδιο νόμου, πιστωτικό ή χρηματοδοτικό ίδρυμα ή εταιρεία εξαγοράς πιστώσεων που αποφασίζει να πωλήσει ή εκποιήσει το χαρτοφυλάκιο πιστωτικών διευκολύνσεων οφείλει να ειδοποιήσει τον εμπλεκόμενο δανειολήπτη. Όλα τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις του εκχωρητή, συμπεριλαμβανομένων των συναφών εξασφαλίσεων προς διασφάλιση της πιστωτικής διευκόλυνσης, μεταβιβάζονται αυτόματα στον αγοραστή[12].

2. Γενικές παρατηρήσεις

2.1 Όπως επισημαίνεται σε προγενέστερες επείγουσες γνώμες της ΕΚΤ, λόγω του πολύ σύντομου χρονικού πλαισίου εντός του οποίου ζητήθηκε η άποψη της ΕΚΤ σχετικά με το παρόν νομοθετικό κείμενο, δεν κατέστη δυνατή η αναλυτική αξιολόγηση όλων των ζητημάτων, νομικής και ρυθμιστικής φύσης, καθώς και των θεμάτων πολιτικής, τα οποία θέτει το σχέδιο νόμου[13]. Η παρούσα γνώμη βασίζεται στο κείμενο του σχεδίου νόμου το οποίο απεστάλη επισήμως στην ΕΚΤ μέσω της αιτούσας αρχής και δεν εξετάζει τροποποιήσεις ουσίας οι οποίες ενσωματώθηκαν στο σχέδιο νόμου κατά τη νομοθετική διαδικασία. Εάν, πριν από την έκδοση της γνώμης της ΕΚΤ, επέλθουν τροποποιήσεις που αλλάζουν ουσιωδώς το σχέδιο νόμου σε τομείς στους οποίους η ΕΚΤ έχει συγκεκριμένο συμφέρον, η ΕΚΤ αναμένει από την αιτούσα αρχή να υποβάλει το τροποποιητικό σχέδιο της νομοθετικής διάταξης το συντομότερο δυνατό, ούτως ώστε η γνώμη της να μπορεί να βασιστεί στο πιο πρόσφατο κείμενο[14].

---

8 Βλ. άρθρα 10 έως15 και 20 έως 23 του σχεδίου νόμου.

9 Βλ. άρθρο 15 παράγραφος 2 του σχεδίου νόμου.

10 Βλ. άρθρο 17 παράγραφοι 1 και 2 του σχεδίου νόμου.

11 Βλ. άρθρο 16 του σχεδίου νόμου.

12 Βλ. άρθρα 18, 19 και 24 του σχεδίου νόμου.

13 Βλ. παράγραφο 3.3 της γνώμης CON/2010/92. Όλες οι γνώμες της ΕΚΤ δημοσιεύονται στον δικτυακό τόπο της ΕΚΤ (www.ecb.europa.eu).

14 Βλ. για παράδειγμα την παράγραφο 3 της γνώμης CON/2004/16.

2.2 Η ΕΚΤ αντιλαμβάνεται την εξαιρετική σημασία της θέσπισης του σχεδίου νόμου με το οποίο δίνεται η δυνατότητα στα πιστωτικά ιδρύματα να απαλλαγούν από τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια, τα οποία σήμερα κυμαίνονται σε υψηλά επίπεδα στην Κύπρο, υπό τον όρο ότι η μεταβίβαση των δανείων θα γίνεται σε κατάλληλη τιμή. Η δυνατότητα απαλλαγής από τα δάνεια αυτά θα είναι ιδιαίτερα επωφελής για τη διατήρηση της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας στην Κύπρο, υπό τον όρο ότι η μεταβίβαση των δανείων θα γίνεται σε κατάλληλη τιμή[15].

2.3 Η ΕΚΤ αντιλαμβάνεται ότι με την ανάθεση στην ΚΤΚ της συγκεκριμένης ρυθμιστικής και εποπτικής εξουσίας σε σχέση με τη δραστηριότητα της εξαγοράς και διαχείρισης πιστωτικών διευκολύνσεων, το σχέδιο νόμου σκοπεί στη διασφάλιση της ομαλής λειτουργίας της εν λόγω δραστηριότητας και γενικότερα στη διατήρηση της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας στην Κύπρο.

2.4 Το σχέδιο νόμου διευρύνει τις εξουσίες της ΚΤΚ σχετικά με τη ρύθμιση και εποπτεία των εταιρειών εξαγοράς πιστώσεων και κατά συνέπεια, συμπληρώνει τις υφιστάμενες αρμοδιότητές της όσον αφορά την εποπτεία των δραστηριοτήτων των αδειοδοτημένων πιστωτικών ιδρυμάτων και τη μακροπροληπτική εποπτεία του χρηματοοικονομικού συστήματος για σκοπούς διαφύλαξης της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας. Η ΕΚΤ υπογραμμίζει ότι, στο πλαίσιο της προτεινόμενης ανάθεσης καθηκόντων σε κεντρική τράπεζα του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών (ΕΣΚΤ), είναι αναγκαίο να αξιολογείται η εν λόγω ανάθεση υπό το πρίσμα της απαγόρευσης της νομισματικής χρηματοδότησης βάσει του άρθρου 123 της Συνθήκης. Στις παραγράφους 2.4.1 έως 2.4.3 της παρούσας γνώμης η ΕΚΤ αναπτύσσει κατευθυντήριες οδηγίες με τη μορφή γενικών και ειδικών σκέψεων, στη βάση των οποίων η ίδια μπορεί να αποφαίνεται εάν ένα νέον καθήκον που ανατίθεται σε εθνική κεντρική τράπεζα (ΕθνΚΤ) του ΕΣΚΤ πρόκειται να θεωρείται καθήκον κεντρικής τράπεζας ή κυβερνητικό καθήκον, για σκοπούς αξιολόγησης της ανάθεσης αυτής υπό το πρίσμα της απαγόρευσης της νομισματικής χρηματοδότησης κατά το άρθρο 123 της Συνθήκης[16]. Εν συνεχεία, στην παράγραφο 3.1 της παρούσας γνώμης επιχειρείται αυτή καθ΄ εαυτή η αξιολόγηση του κατά πόσον το καθήκον της ΚΤΚ να εποπτεύει τις εταιρείες εξαγοράς πιστώσεων πρέπει να θεωρείται καθήκον κεντρικής τράπεζας ή κυβερνητικό καθήκον.

2.4.1 *Γενικές σκέψεις*

Πρώτον, καθήκοντα που είναι όντως νέα ή καθήκοντα που δεν αποτελούσαν αναπόσπαστο τμήμα των καθηκόντων κεντρικής τράπεζας με τα οποία ήταν ήδη επιφορτισμένη στο παρελθόν η ΕθνΚΤ πρέπει να ταξινομούνται συστηματικά ως καθήκοντα κεντρικής τράπεζας ή κυβερνητικά καθήκοντα. Αναγνωρίζοντας τα νομικά πλαίσια των διαφόρων κρατών μελών, τις παραδόσεις των κεντρικών τραπεζών και τις εθνικές δομές, τα καθήκοντα που σήμερα ασκεί ορισμένη ΕθνΚΤ ως καθήκοντα κεντρικής τράπεζας δεν αναθεωρούνται ούτε αναταξινομούνται, αλλά είναι δυνατό να επαναξιολογούνται εφόσον υφίστανται ουσιώδεις νομοθετικές τροποποιήσεις.

Δεύτερον, η αρχή της οικονομικής ανεξαρτησίας επιτάσσει ότι τα κράτη μέλη δεν επιτρέπεται να οδηγούν τις οικείες ΕθνΚΤ σε κατάσταση ανεπάρκειας των οικονομικών πόρων που απαιτεί η άσκηση των καθηκόντων τους που σχετίζονται με το ΕΣΚΤ ή με το Ευρωσύστημα.

15 Επισημαίνεται ότι το σχέδιο νόμου θα ισχύει εξίσου για τα εξυπηρετούμενα και μη εξυπηρετούμενα δάνεια.

16 Βλ. Γνώμη CON/2015/22.

Τρίτον, τα καθήκοντα κεντρικής τράπεζας περιλαμβάνουν ιδίως όσα συνδέονται με εκείνα των άρθρων 127 παράγραφοι 2, 5 και 6 της Συνθήκης.

Τέταρτον, νέα καθήκοντα που ανατίθενται σε ορισμένη ΕθνΚΤ, τα οποία δεν αποτελούν τυπικά καθήκοντα ΕθνΚΤ ή ασκούνται σαφώς εξ ονόματος και προς το αποκλειστικό συμφέρον της κυβέρνησης ή άλλων δημόσιων φορέων, θα πρέπει να θεωρούνται κυβερνητικά καθήκοντα. Εν προκειμένω θα πρέπει να γίνεται διάκριση μεταξύ των καθηκόντων των ΕθνΚΤ που σχετίζονται με τη ρευστότητα και εκείνων που σχετίζονται με τη φερεγγυότητα. Ενώ για τους σκοπούς της απαγόρευσης της νομισματικής χρηματοδότησης η ενίσχυση της φερεγγυότητας συνιστά κυβερνητικό καθήκον, τα καθήκοντα που σχετίζονται με τη ρευστότητα, απώτερος στόχος της οποίας είναι η χρηματοδότηση της οικονομίας, συνιστούν καθήκοντα κεντρικής τράπεζας.

2.4.2 *Ειδικές σκέψεις*

Τα καθήκοντα τραπεζικής και μακροπροληπτικής εποπτείας συνιστούν καθήκοντα κεντρικής τράπεζας όταν ασκούνται από ορισμένη ΕθνΚΤ, υπό την προϋπόθεση ότι δεν υπονομεύουν την ανεξαρτησία της, σύμφωνα με το άρθρο 130 της Συνθήκης.

Ένα σημαντικό κριτήριο για τον χαρακτηρισμό ενός νέου καθήκοντος ως κυβερνητικού είναι ο αντίκτυπός του στη θεσμική, οικονομική και προσωπική ανεξαρτησία μίας ΕθνΚΤ. Ειδικότερα, θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη τα ακόλουθα.

Πρώτον, θα πρέπει να εξετάζεται εάν η άσκηση του νέου καθήκοντος δημιουργεί συγκρούσεις συμφερόντων σε σχέση με υφιστάμενα καθήκοντα κεντρικής τράπεζας και εάν το νέο καθήκον όντως τα συμπληρώνει. Εφόσον προκύπτει σύγκρουση συμφερόντων μεταξύ υφιστάμενων και νέων καθηκόντων, θα πρέπει να προβλέπονται ικανοποιητικές δικλείδες μετριασμού της προκειμένου να αντιμετωπίζεται επαρκώς. Η συμπληρωματικότητα μεταξύ νέων και υφιστάμενων καθηκόντων κεντρικής τράπεζας δεν θα πρέπει, ωστόσο, να ερμηνεύεται ευρέως, οδηγώντας στη δημιουργία μιας αλυσίδας παρεπόμενων καθηκόντων αόριστης διάρκειας. Η συμπληρωματικότητα θα πρέπει μάλιστα να εξετάζεται σε σχέση με τον τρόπο με τον οποίο χρηματοδοτούνται τα καθήκοντα αυτά.

Δεύτερον, θα πρέπει να εξετάζεται εάν οι οικονομικές και οργανωτικές δυνατότητες της ΕθνΚΤ είναι δυσανάλογες σε σχέση με τον χρόνο και τις πηγές που θα απαιτηθούν για την άσκηση του νέου καθήκοντος χωρίς τη διάθεση πρόσθετων οικονομικών πόρων και εάν αυτό μπορεί να επηρεάσει αρνητικά την ικανότητα της ΕθνΚΤ να ασκεί αποτελεσματικά τα υφιστάμενα καθήκοντα κεντρικής τράπεζας.

Τρίτον, θα πρέπει να εξετάζεται εάν η άσκηση του νέου καθήκοντος συνάδει προς το θεσμικό πλαίσιο της ΕθνΚΤ από την άποψη της ανεξαρτησίας και λογοδοσίας της κεντρικής τράπεζας.

Τέταρτον, θα πρέπει να εξετάζεται εάν υπάρχουν ουσιαστικοί οικονομικοί κίνδυνοι που είναι συμφυείς με την άσκηση του νέου καθήκοντος.

Πέμπτον, θα πρέπει να εξετάζεται εάν η άσκηση του νέου καθήκοντος εκθέτει τα μέλη των οργάνων λήψης αποφάσεων της ΕθνΚΤ σε πολιτικούς κινδύνους οι οποίοι: α) είναι δυσανάλογοι, β) ενδέχεται να έχουν αντίκτυπο στην προσωπική τους ανεξαρτησία και, ιδίως, γ) ενδέχεται να θέτουν σε κίνδυνο το εχέγγυο της θητείας τους κατά το άρθρο 14.2 του καταστατικού του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας.

2.4.3 Η διατύπωση οποιασδήποτε οριστικής κρίσης ως προς τον χαρακτηρισμό ενός νέου καθήκοντος που ανατίθεται σε ΕθνΚΤ ως καθήκοντος κεντρικής τράπεζας ή ως κυβερνητικού καθήκοντος θα πρέπει να έχει ως γνώμονα τη σκοπούμενη διασφάλιση συνέπειας στην εφαρμογή της απαγόρευσης της νομισματικής χρηματοδότησης εντός του Ευρωσυστήματος και του ΕΣΚΤ, στο βαθμό που εφαρμόζεται στα μέλη του.

3. Ειδικές παρατηρήσεις

3.1 *Ανάθεση στην ΚΤΚ του καθήκοντος εποπτείας των εταιρειών εξαγοράς πιστώσεων*

Το σχέδιο νόμου ορίζει την ΚΤΚ ως αρχή εποπτείας των εταιρειών εξαγοράς πιστώσεων, διευρύνοντας με τον τρόπο αυτό τις υφιστάμενες λειτουργίες και δραστηριότητές της. Υπό το φως των κατευθυντήριων οδηγιών των παραγράφων 2.4.1 έως 2.4.3 πρέπει να αξιολογηθεί κατά πόσο τα νέα καθήκοντα της ΚΤΚ στοιχειοθετούν παραβίαση της απαγόρευσης νομισματικής χρηματοδότησης.

3.1.1 *Αρχή της οικονομικής ανεξαρτησίας*

Η αρχή της οικονομικής ανεξαρτησίας συνεπάγεται την υποχρέωση των ΕθνΚΤ να διαθέτουν επαρκείς πόρους για να ασκούν όχι μόνο τα καθήκοντά τους που αφορούν το ΕΣΚΤ, από άποψη λειτουργική και οικονομική, αλλά και τα εθνικά τους καθήκοντα[17]. Εν προκειμένω το σχέδιο νόμου προβλέπει ότι οι εταιρείες εξαγοράς πιστώσεων πρέπει να καταβάλουν ετήσιο τέλος, το ύψος του οποίου καθορίζεται σε συγκεκριμένο ποσό βάσει του νόμου, προκειμένου να καλύπτουν τα έξοδα της ΚΤΚ που σχετίζονται με τη διεξαγωγή των εποπτικών της λειτουργιών[18]. Δεδομένου ότι στην παρούσα φάση δεν είναι σαφής ο αντίκτυπος των εν λόγω νέων καθηκόντων στη χρηματοοικονομική θέση της ΚΤΚ και ενόψει της διαφύλαξης της οικονομικής ανεξαρτησίας της ΚΤΚ, θα ήταν καταλληλότερη η θέσπιση ενός πιο ευέλικτου μηχανισμού για τον καθορισμό του ύψους του τέλους.

3.1.2 *Σύνδεση με τα καθήκοντα του άρθρου 127 παράγραφος 5 της Συνθήκης*

Η εποπτεία των εταιρειών εξαγοράς πιστώσεων μπορεί να θεωρηθεί καθήκον συνδεόμενο με εκείνα που αναφέρονται στο άρθρο 127 παράγραφος 5 της Συνθήκης, υπό την έννοια ότι είναι συμπληρωματικό των εποπτικών καθηκόντων που ασκεί η ΕθνΚΤ, ιδίως εφόσον, όπως συμβαίνει στην προκειμένη περίπτωση, η ΚΤΚ ασκεί ήδη την εποπτεία των πιστωτικών ιδρυμάτων και των δραστηριοτήτων διαχείρισης των περιουσιακών στοιχείων των τελευταίων[19], και είναι επιφορτισμένη με τη διασφάλιση της σταθερότητας του χρηματοοικονομικού συστήματος[20]. Η αγορά χαρτοφυλακίων προβληματικών δανείων από οντότητες που ειδικεύονται στη διαχείριση περιουσιακών στοιχείων μπορεί να είναι χρήσιμο και αποτελεσματικό εργαλείο, καθώς επιτρέπει στα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα να διαχειριστούν τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια στους

17 Βλ. έκθεση της ΕΚΤ για τη σύγκλιση του 2014, σ. 25.

18 Βλ. άρθρο 16 του σχεδίου νόμου.

19 Σύμφωνα με το άρθρο 6 παράγραφος 2 στοιχείο δ) των περί της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου Νόμων του 2002 έως 2007, η ΚΤΚ ασκεί την εποπτεία των τραπεζών. Επιτρέπεται στις τράπεζες να παρέχουν υπηρεσίες διαχείρισης περιουσιακών στοιχείων δυνάμει του σημείου 11 του παραρτήματος IV των περί Εργασιών Πιστωτικών Ιδρυμάτων Νόμων του 1997 έως 2015.

20 Άρθρο 6 παράγραφος 2 στοιχείο ε) των περί της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου Νόμων του 2002 έως 2007.

ισολογισμούς τους. Βάσει της οδηγίας 2013/36/EU[21], τα κράτη μέλη δεν υποχρεούνται να θεσπίσουν νομικό πλαίσιο για την εποπτεία των εταιρειών εξαγοράς πιστώσεως. Ωστόσο, το σημείο 11 του παραρτήματος 1 της οδηγίας 2013/36/ΕΕ ορίζει τη διαχείριση χαρτοφυλακίου ως δραστηριότητα υποκείμενη σε αμοιβαία αναγνώριση. Στο μέτρο που η διαχείριση χαρτοφυλακίου καλύπτει δραστηριότητες εξαγοράς και διαχείρισης πιστωτικών διευκολύνσεων, πιστωτικά ιδρύματα που έχουν λάβει σχετική άδεια και εποπτεύονται από τις αρμόδιες αρχές άλλου κράτους μέλους μπορούν να ασκούν τις εν λόγω δραστηριότητες σε άλλα κράτη μέλη, υπό την προϋπόθεση ότι το κατάλληλο πιστωτικό ίδρυμα έχει λάβει τη σχετική άδεια για την άσκηση των εν λόγω δραστηριοτήτων.

3.1.3 *Άτυπα καθήκοντα*

Η αγοραπωλησία περιουσιακών στοιχείων, όπως χαρτοφυλακίων δανείων, συνιστά κατά κανόνα σημαντικό μέρος των εργασιών ενός αδειοδοτημένου πιστωτικού ιδρύματος ή άλλων εξειδικευμένων χρηματοοικονομικών οργανισμών, συμπεριλαμβανομένων των εταιρειών διαχείρισης περιουσιακών στοιχείων. Η ΕΚΤ αποδέχεται, εν γένει, το γεγονός ότι οι ΕθνΚΤ αναλαμβάνουν εποπτικά καθήκοντα οικονομικής φύσης σε σχέση με συγκεκριμένους τομείς, υπό την προϋπόθεση ότι η εν λόγω ανάθεση δεν εμποδίζει την άσκηση των σχετικών με το ΕΣΚΤ καθηκόντων τους[22]. Επομένως, τα καθήκοντα μίας ΕθνΚΤ όσον αφορά την εποπτεία των εταιρειών εξαγοράς πιστώσεων μπορεί να θεωρηθεί ότι αποτελούν τυπικά καθήκοντα κεντρικής τράπεζας, ιδίως αν η κεντρική τράπεζα έχει θεσμική αρμοδιότητα για την εποπτεία των τραπεζών και τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα, όπως συμβαίνει στην περίπτωση της ΚΤΚ[23]. Επιπλέον, η συμπληρωματικότητα μεταξύ των εποπτικών καθηκόντων που ήδη ασκεί η ΚΤΚ και του νέου καθήκοντος της εποπτείας των εταιρειών εξαγοράς πιστώσεων αντανακλάται στο κοινό σύστημα χρηματοδότησης των εποπτικών καθηκόντων της ΚΤΚ μέσω εισφορών προερχόμενων από τις εποπτευόμενες οντότητες.

3.1.4 *Άσκηση καθηκόντων εξ ονόματος και προς το αποκλειστικό συμφέρον της κυβέρνησης ή άλλων δημόσιων φορέων*

Η ΚΤΚ ορίζεται ως η μόνη αρμόδια αρχή για την εποπτεία των εταιρειών εξαγοράς πιστώσεων εξ ονόματός της και όχι για λογαριασμό άλλης αρχής. Δεν υπάρχει καμία ένδειξη ότι στην άσκηση της εποπτικής της αρμοδιότητας η ΚΤΚ ενεργεί αποκλειστικά προς το συμφέρον άλλου δημόσιου φορέα.

3.1.5 *Βαθμός στον οποίον αντιμετωπίζονται περιπτώσεις σύγκρουσης συμφερόντων με υφιστάμενα καθήκοντα της ΚΤΚ και στον οποίον η άσκηση καθηκόντων συνάδει με το θεσμικό πλαίσιο της ΚΤΚ από την άποψη της ανεξαρτησίας και λογοδοσίας της κεντρικής τράπεζας*

Εκ πρώτης όψεως η ανάθεση των καθηκόντων αυτών στην ΚΤΚ δεν εγείρει ζητήματα σύγκρουσης συμφερόντων. Η άσκηση των καθηκόντων αυτών συνάδει με το θεσμικό πλαίσιο της ΚΤΚ και δεν

21 Οδηγία 2013/36/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2013, σχετικά με την πρόσβαση στη δραστηριότητα πιστωτικών ιδρυμάτων και την προληπτική εποπτεία πιστωτικών ιδρυμάτων και επιχειρήσεων επενδύσεων, για την τροποποίηση της οδηγίας 2002/87/ΕΚ και για την κατάργηση των οδηγιών 2006/48/ΕΚ και 2006/49/ΕΚ (ΕΕ L 176 της 27.6.2013, σ. 338).

22 Βλ. γνώμη CON/2009/57.

23 Βλ. άρθρο 6 παράγραφος 2 στοιχεία δ) και ε) των περί της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου Νόμων του 2002 έως 2007.

εγείρει ζητήματα απτόμενα της ανεξαρτησίας και λογοδοσίας της κεντρικής τράπεζας.

3.1.6 *Βαθμός στον οποίον η άσκηση καθηκόντων είναι δυσανάλογη σε σχέση με τις οικονομικές και οργανωτικές δυνατότητες της ΕθνΚΤ και με την ικανότητά της να ασκεί τα σχετικά με το ΕΣΚΤ καθήκοντά της*

Όπως προαναφέρθηκε, για να παραμένουν οικονομικά ανεξάρτητες οι ΕθνΚΤ πρέπει να διαθέτουν επαρκείς πόρους προκειμένου να ασκούν όχι μόνο τα καθήκοντά τους που αφορούν το ΕΣΚΤ, από άποψη λειτουργική και οικονομική, αλλά και τα εθνικά τους καθήκοντα. Εν προκειμένω η ΕΚΤ χαιρετίζει τη ρητή πρόβλεψη στο σχέδιο νόμου ότι το κόστος της ΚΤΚ για την εποπτεία των εταιρειών εξαγοράς πιστώσεων θα καλύπτεται από τις ίδιες. Όπως προαναφέρθηκε, ωστόσο, η ΕΚΤ θεωρεί ότι θα ήταν καταλληλότερη η θέσπιση ενός πιο ευέλικτου μηχανισμού για τον καθορισμό του ύψους του τέλους, με σκοπό τη διαφύλαξη της οικονομικής ανεξαρτησίας της ΚΤΚ. Θα ήταν ενδεχομένως χρήσιμο να περιληφθεί, παραδείγματος χάριν, στο σχέδιο νόμου διάταξη η οποία θα επιτρέπει την αύξηση των τελών, εφόσον κρίνεται αναγκαίο.

3.1.7 *Βαθμός στον οποίον η άσκηση καθηκόντων εγκυμονεί ουσιαστικούς χρηματοπιστωτικούς κινδύνους*

Το σχέδιο νόμου δεν κάνει καμία αναφορά στο ζήτημα της ευθύνης της ΚΤΚ σε σχέση με την άσκηση των εποπτικών της καθηκόντων επί των εταιρειών εξαγοράς πιστώσεων. Το σχέδιο νόμου δεν περιέχει διατάξεις που να αποκλείουν ή περιορίζουν την ευθύνη της ΚΤΚ, ως αρχής αρμόδιας για την εποπτεία των εταιρειών εξαγοράς πιστώσεων. Από την άλλη, η ευθύνη της ΚΤΚ σε σχέση με την άσκηση των εποπτικών της εξουσιών επί των πιστωτικών ιδρυμάτων αποκλείεται, εκτός αν αποδειχθεί ότι η πράξη ή παράλειψη έγιναν κακόπιστα ή ότι οφείλονται σε βαριά αμέλεια[24]. Η ΕΚΤ θεωρεί ότι θα ήταν χρήσιμο να ευθυγραμμιστεί η ευθύνη της ΚΤΚ βάσει του σχεδίου νόμου με την ευθύνη της σε σχέση με την άσκηση των εποπτικών της εξουσιών επί των πιστωτικών ιδρυμάτων, δεδομένου ότι τα όποια ζητήματα ευθύνης ανακύπτουν συνιστούν δυνάμει χρηματοπιστωτικούς κινδύνους για την ΚΤΚ.

3.1.8 *Συμπέρασμα και σύνοψη σχετικά με την ανάθεση στην ΚΤΚ του καθήκοντος εποπτείας των εταιρειών εξαγοράς πιστώσεων*

Η ΕΚΤ θεωρεί ότι το καθήκον της ΚΤΚ όσον αφορά την εποπτεία των εταιρειών εξαγοράς πιστώσεων βάσιμα μπορεί να θεωρηθεί καθήκον κεντρικής τράπεζας, υπό την έννοια ότι συμπληρώνει τις υφιστάμενες αρμοδιότητες της ΚΤΚ όσον αφορά την τραπεζική εποπτεία. Το γεγονός ότι η άσκηση της νέας εποπτικής αρμοδιότητας θα χρηματοδοτείται από τα εποπτευόμενα πρόσωπα έχει θετικό αντίκτυπο στην οικονομική δυνατότητα της ΚΤΚ να την αναλάβει. Ωστόσο, η ΕΚΤ θεωρεί ότι το σχέδιο νόμου ενδέχεται να εγείρει χρηματοπιστωτικούς κινδύνους για την ΚΤΚ, διότι δεν περιορίζει την ευθύνη της, ως δημόσιας αρχής, για ζημίες προκαλούμενες κατά την άσκηση των νέων εποπτικών αρμοδιοτήτων της, κατά τρόπο ανάλογο εκείνου της ευθύνης της κατά την άσκηση των καθηκόντων της που αφορούν την εποπτεία των τραπεζών. Θα ήταν λοιπόν χρήσιμο η ευθύνη της ΚΤΚ βάσει του σχεδίου νόμου να ευθυγραμμιστεί με την ευθύνη της κατά την άσκηση των εποπτικών της εξουσιών επί των πιστωτικών ιδρυμάτων. Επίσης, η ΕΚΤ θεωρεί ότι θα

24 Άρθρο 32 παράγραφος 1 των περί Εργασιών Πιστωτικών Ιδρυμάτων Νόμων του 1997 έως 2015. Βλ. και αρχή αριθ. 2 των βασικών αρχών αποτελεσματικής τραπεζικής εποπτείας («Core Principles for Effective Banking Supervision»), σύμφωνα με την οποία η εποπτική αρχή και το προσωπικό της θα πρέπει να προστατεύονται από αγωγές για πράξεις ή/και παραλείψεις τους που γίνονται καλή τη πίστει κατά την άσκηση των καθηκόντων τους.

ήταν καταλληλότερη η θέσπιση ενός πιο ευέλικτου μηχανισμού για τον καθορισμό του ύψους του τέλους, ενόψει της διαφύλαξης της οικονομικής ανεξαρτησίας της ΚΤΚ. Θα ήταν ενδεχομένως χρήσιμο να περιληφθεί, παραδείγματος χάριν, στο σχέδιο νόμου διάταξη η οποία θα επιτρέπει την αύξηση του ύψους των τελών, εφόσον κρίνεται αναγκαίο.

3.2 *Ελεύθερη κυκλοφορία κεφαλαίων*

Η ΕΚΤ σημειώνει ότι εάν οι εταιρείες εξαγοράς πιστώσεων δεν είναι πιστωτικά ή χρηματοοικονομικά ιδρύματα, όπως ορίζεται στο σχέδιο νόμου, η εταιρεία εξαγοράς θα πρέπει όχι μόνο να λάβει άδεια από την ΚΤΚ για την εν λόγω δραστηριότητα αλλά και να συσταθεί στην Κύπρο[25]. Στο βαθμό που μία εταιρεία εξαγοράς πιστώσεων η οποία έχει συσταθεί σε άλλο κράτος μέλος εκτός της Κύπρου επιδιώκει να ασκήσει δραστηριότητες εξαγοράς πιστωτικών διευκολύνσεων στην Κύπρο, η αιτούσα αρχή καλείται να εξετάσει, επί τη βάσει των αρμοδιοτήτων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, εάν η πρόσθετη αυτή απαίτηση συνάδει με τις διατάξεις περί ελεύθερης κυκλοφορίας κεφαλαίων σύμφωνα με τη Συνθήκη[26].

3.3 *Ζητήματα ισοτιμίας όρων ανταγωνισμού και ρυθμιστικού αρμπιτράζ*

Σύμφωνα με το σχέδιο νόμου οι εταιρείες εξαγοράς πιστώσεων υποχρεούνται να συμμορφώνονται με απαιτήσεις ελάχιστου ονομαστικού κεφαλαίου, καθώς και με άλλες κανονιστικές απαιτήσεις. Η ίδια αντιλαμβάνεται ότι στην παρούσα φάση οι κυπριακές αρχές επέλεξαν να μην προβούν στη ρητή θέσπιση ορίων όσον αφορά τις απαιτήσεις μόχλευσης και ρευστότητας, έτσι ώστε να παρέχουν ευρύτερες ευκαιρίες σε νέες εταιρείες να εισέρχονται στην αγορά για την παροχή των εν λόγω υπηρεσιών, ενόψει της διευκόλυνσης της αναδιάρθρωσης του ιδιωτικού χρέους.

3.4 *Πιστωτικά ιδρύματα που εποπτεύονται απευθείας από την ΕΚΤ*

Όσον αφορά τα πιστωτικά ιδρύματα που εποπτεύονται απευθείας από την ΕΚΤ, οι εξουσίες που παρέχονται στην ΚΤΚ θα πρέπει να συνάδουν με τις αρμοδιότητες της ΕΚΤ σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1024/2013[27].

Η παρούσα γνώμη θα δημοσιευθεί στον δικτυακό τόπο της ΕΚΤ.

Φρανκφούρτη, 12 Νοεμβρίου 2015.

[υπογραφή]

Ο Πρόεδρος της ΕΚΤ

Mario DRAGHI

25 Βλ. άρθρο 4 παράγραφος 1 στοιχείο α) του σχεδίου νόμου.

26 Άρθρα 63-67 της Συνθήκης.

27 Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1024/2013 του Συμβουλίου, της 15ης Οκτωβρίου 2013, για την ανάθεση ειδικών καθηκόντων στην Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα σχετικά με τις πολιτικές που αφορούν την προληπτική εποπτεία των πιστωτικών ιδρυμάτων (ΕΕ L 287 της 29.10.2013, σ. 63).